

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2009-2010

13 JANUARI 2010

Wetsontwerp ter bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen

AMENDEMENTEN

Nr. 11 VAN DE DAMES DEFRAIGNE EN CROMBÉ-BERTON

Art. 15

In het voorgestelde artikel 1322/1, het woord « onderhoudsbijdrage » vervangen door de woorden « uitkering tot onderhoud ».

Verantwoording

In zijn advies nr. 46.041/2 van 11 maart 2009, stelt de Raad van State vast dat momenteel de van rechtswege voorlopige tenuitvoerlegging van beslissingen tot veroordeling ter zake van een uitkering tot onderhoud in de ruime zin niet als algemene regel wordt voorgeschreven, maar alleen voor specifieke procedures :

— voorlopige maatregel die betrekking heeft op de persoon, op het levensonderhoud en op de goederen, zowel van de partijen als van de kinderen in geval van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting, artikel 1280 Ger. W.;

— uitkering tot levensonderhoud tussen ex-echtgenoten op basis van artikel 301, § 12, van het Burgerlijk Wetboek.

Daarbij komen nog de beslissingen in kort geding (artikel 1039 van het Burgerlijk Wetboek), die als enige bij voorraad uitvoerbaar

Zie:

Stukken van de Senaat :

4-1357 - 2008/2009 :

Nr. 1 : Ontwerp geëvoceerd door de Senaat.

Nr. 2 : Amendementen.

Nr. 3 : Advies van de Hoge Raad voor de Justitie.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2009-2010

13 JANVIER 2010

Projet de loi visant à promouvoir une objectivation du calcul des contributions alimentaires des père et mère au profit de leurs enfants

AMENDEMENTS

N° 11 DE MMES DEFRAIGNE ET CROMBÉ-BERTON

Art. 15

À l'article 1322/1 proposé, remplacer les mots « contribution alimentaire » par les mots « pension alimentaire ».

Justification

Dans son avis n° 46.041/2 du 11 mars 2009, le Conseil d'État constate qu'actuellement, l'exécution provisoire de plein droit d'une décision de condamnation en matière de pension alimentaire au sens large n'est pas prévue de manière générale mais uniquement dans des procédures spécifiques :

— mesure provisoire relative à la personne, aux aliments et aux biens, tant des parties que des enfants en cas de divorce pour cause de désunion irrémédiable, article 1280 CJ;

— pension alimentaire entre ex-époux sur le fondement de l'article 301, § 12, du Code civil.

Ajoutons les décisions en référé (article 1039 du Code judiciaire) qui seules sont exécutoires par provision durant

Voir:

Documents du Sénat :

4-1357 - 2008/2009 :

N° 1 : Projet évoqué par le Sénat.

N° 2 : Amendements.

N° 3 : Avis du Conseil supérieur de la Justice.

zijn tijdens het beroep, wat het paradoxale gevolg heeft dat dezelfde persoon, die tot dusver een voorlopige uitkering tot onderhoud ontving krachtens een beschikking in kort geding van de voorzitter en die dus kon rekenen op de uitbetaling van die uitkering, indien nodig onder dwang, zelfs wanneer zijn echtgenoot voor het hof van beroep tegen die beschikking in beroep ging, tot de vaststelling komt dat de uitkering die hem wordt toegekend om na de echtscheiding in dezelfde behoeften te voorzien, niet uitvoerbaar is en dat ze dus tijdens de hele beroepsprocedure niet wordt uitbetaald, hoewel zijn economische nood volstrekt even hoog is gebleven (1).

Benevens deze specifieke procedures, moeten de onderhoudsgerechtigden om deze voorlopige tenuitvoerlegging verzoeken. De rechter kan ze niet ambtshalve uitspreken.

De Raad van State vindt dat een leemte die moet worden aangevuld.

Als antwoord op dat advies van de Raad van State heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers in artikel 15 van voorliggend ontwerp, een nieuw artikel 1322/1 ingevoegd, luidende: «*De beslissing die uitspraak doet over een onderhoudsbijdrage is van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad, tenzij de rechter hierover anders beslist op vraag van een van de partijen.*».

De indieners van onderhavig amendement menen dat de bijzondere aard van de alimentatievordering en meer bepaald de hoge nood die moet worden opgevangen, ongetwijfeld rechtvaardigt dat de van rechtswege uitvoerbaarheid bij voorraad de regel van gemeen recht wordt voor alle alimentatievorderingen.

Met het woord «*onderhoudsbijdrage*» wordt in het burgerlijk recht echter alleen de bijdrage voor de onderhouds- en opvoedingskosten van kinderen in de zin van artikel 203*bis* van het Burgerlijk Wetboek bedoeld, dat wil zeggen dat de bijdrage van de vader en de moeder in de schuld de verdeling tussen beiden is van de verplichting van artikel 203 van het Burgerlijk Wetboek ten gunste van het kind, met uitsluiting van alle andere uitkeringen tot onderhoud.

Dat is heel nadelig, temeer omdat tegelijk artikel 301, § 12, van het Burgerlijk Wetboek betreffende de uitvoerbaarheid bij voorraad van de uitkering na een echtscheiding door voorliggend ontwerp wordt opgeheven.

Daarom breiden indieners van onderhavig amendement de uitvoerbaarheid bij voorraad uit tot alle uitkeringen tot onderhoud.

Bovenstaande ideeën worden uiteengezet door de hoogleraren Gallus en Van Gysel van de ULB, in *Précis de Droit de la Famille* (2e uitgave, Bruylant, 2009, blz. 600). Zij hebben de indieners van onderhavig amendement op het belang ervan gewezen.

(1) Die persoon kan weliswaar op grond van artikel 1401 van het Gerechtelijk Wetboek, eisen dat de voorlopige tenuitvoerlegging hem wordt toegekend zodra het beroep aanhangig wordt gemaakt, maar de rechtspraak interpreteert die bepaling heel restrictief (Zie: Brussel, 10 september 1991, *J.T.*, 1991, blz. 679).

l'instance d'appel, ce qui a pour effet paradoxal que la même personne, qui jusque là percevait une provision alimentaire en vertu d'une ordonnance de référé présidentielle, pouvait compter sur le règlement, au besoin forcé, de cette pension, même si son conjoint faisait appel de l'ordonnance devant la cour d'appel, verra la pension qui lui est accordée pour couvrir ses mêmes besoins après le divorce, dénuée de caractère exécutoire, et donc lettre morte durant toute l'instance d'appel, malgré que l'urgence de son besoin économique soit demeuré absolument le même (1).

Hormis ces procédures spécifiques, les créanciers d'aliments doivent solliciter cette exécution provisoire. Le juge ne peut la prononcer d'office.

Le Conseil d'État estime que c'est une lacune à combler.

Afin de répondre à cet avis du Conseil d'État, la Chambre des représentants a introduit, à l'article 15 du projet étudié, un article 1322/1 nouveau dans le Code judiciaire stipulant que «*La décision qui statue sur une contribution alimentaire est de plein droit exécutoire par provision, sauf si le juge en décide autrement, sur la demande d'une des parties.*».

Les auteurs du présent amendement estiment que la nature particulière de la créance alimentaire et, plus particulièrement, la nécessaire urgence des besoins à couvrir justifieraient très certainement que l'exécution provisoire de plein droit devienne la règle de droit commun pour toute les créances alimentaires.

Or, les termes «*contributions alimentaires*» visent, en droit civil, exclusivement la contribution aux frais d'entretien et d'éducation des enfants au sens de l'article 203*bis* du Code civil, c'est-à-dire le rapport de contribution à la dette, étant la répartition entre les père et mère de l'obligation définie en faveur de l'enfant par l'article 203 du Code civil, à l'exclusion de toutes autres pensions alimentaires.

Ceci est d'autant plus préjudiciable que, dans le même temps, l'article 301 § 12 du Code civil, relatif au caractère exécutoire par provision de la pension après divorce est abrogé par le projet à l'examen.

Dès lors, les auteurs du présent amendement étendent le caractère exécutoire par provision à toutes les pensions alimentaires.

Les idées exposées ci-dessus sont exprimées par les professeurs Gallus et Van Gysel, de l'ULB, dans le *Précis de Droit de la Famille*, (2e édition, Bruylant, 2009, notamment p. 600), lesquels en ont fait valoir l'intérêt auprès des auteurs du présent amendement.

Christine DEFRAIGNE
Marie-Hélène CROMBÉ-BERTON.

(1) Elle peut certes réclamer que l'exécution provisoire lui soit accordée dès l'intentement du recours, par l'instance d'appel, en invoquant l'article 1401 du Code judiciaire, mais la jurisprudence interprète très restrictivement cette disposition (Voyez ainsi: Bruxelles, 10 septembre 1991, *J.T.*, 1991, p. 679).

Nr. 12 VAN DE HEER **VANDENBERGHE** C.S.

Art. 14

Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

« § 2. De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de commissie, die behalve uit een vertegenwoordiger van elk deelgebied dat betrokken is bij gezinszaken, uit een gelijk aantal leden van elk geslacht bestaat. ».

Verantwoording

Het is wenselijk dat de gemeenschappen en/of gewesten betrokken worden bij die commissie, omdat ze dicht bij de betrokken bevolkingen staan, hun levenswijze, hun gebruiken, de prijzen van huisvesting, de schommelingen in de kosten van levensonderhoud, en aldus ook dicht bij de financiële behoeften staan. Door hun aanwezigheid in de commissie zullen ze beter kunnen volgen wat een kind echt kost.

Hugo **VANDENBERGHE**.
Tony **VAN PARYS**.
Pol **VAN DEN DRIESSCHE**.

Nr. 13 VAN MEVROUW **THIBAUT**

(Subamendement op amendement nr. 12)

Art. 14

De woorden « behalve uit een vertegenwoordiger van elk deelgebied dat betrokken is bij gezinszaken » **vervangen door de woorden** « behalve uit drie vertegenwoordigers van verenigingen die gezinnen en ouders verdedigen die worden geconfronteerd met vragen omtrent de huisvesting van de kinderen en alimentatievorderingen alsook uit twee OCMW-vertegenwoordigers en een vertegenwoordiger van de DAVO ».

Nr. 14 VAN DE HEER **VAN PARYS** C.S.

Art. 3

In het 2°, voorgestelde artikel 203bis, § 4, tweede lid, het woord « maandelijks » invoegen tussen het woord « het » en het woord « tijdstip ».

Verantwoording

Dit amendement houdt rekening met de suggestie van de Hoge Raad voor de Justitie, om te voorzien dat de betalingen maandelijks dienen te gebeuren, teneinde in voorkomend geval klacht en vervolging wegens familieverlating op grond van artikel 391bis van het Strafwetboek te vermijden, daar in dat artikel sprake is van maandelijks betalingen.

N° 12 DE M. **VANDENBERGHE** ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer le § 2 par ce qui suit :

« § 2. Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de la commission qui, outre un représentant de chaque entité fédérée concernée par les matières familiales, compte un nombre égal de membres de chaque sexe ».

Justification

Il est souhaitable que les communautés et/ou régions puissent être associées à cette commission étant donné leur proximité plus grande des populations concernées, leur mode de vie, leurs usages, les prix de l'habitat, les variations de coûts de la vie et donc les besoins en termes financiers leur présence dans la commission leur permettra plus facilement de suivre les évolutions réelles du coût de l'enfant.

N° 13 DE MME **THIBAUT**(Sous-amendement à l'amendement n° 12)

Art. 14

Remplacer les mots « outre un représentant de chaque entité fédérée concernée par les matières familiales » **par les mots** « outre trois représentants d'associations qui défendent les familles et les parents confrontés aux questions d'hébergement des enfants et de créances alimentaires, ainsi que deux représentants de CPAS et un représentant du SECAL ».

Cécile **THIBAUT**.N° 14 DE M. **VAN PARYS** ET CONSORTS

Art. 3

Dans l'article 203bis, § 4, alinéa 2, 2°, proposé, insérer les mots « du mois » entre le mot « moment » et le mot « auquel ».

Justification

Le présent amendement vise à tenir compte de la suggestion du Conseil supérieur de la Justice d'imposer des paiements mensuels en vue d'éviter, d'éventuelles plaintes et poursuites pour abandon de famille sur la base de l'article 319bis du Code pénal, lequel prévoit des paiements mensuels.

Nr. 15 VAN DE HEER VAN PARYS C.S.

Art. 4

In het voorgestelde artikel 203ter, het tweede lid aanvullen met de woorden «uitgezonderd ingeval de rechter anders oordeelt, wegens uitzonderlijke omstandigheden eigen aan de zaak».

Verantwoording

In zijn advies haalt de Hoge Raad voor de Justitie aan dat de ontvangstmachtiging geen automatisme mag zijn omdat de theoretische mogelijkheid bestaat dat de onderhoudsplichtige te goeder trouw zou zijn.

De betekening van de ontvangstmachtiging aan de werkgever zou aanleiding kunnen geven tot nadelige en onevenredige gevolgen voor de onderhoudsplichtige werknemer.

Daarom moet de rechter een appreciatiemogelijkheid krijgen, om in uitzonderlijke omstandigheden af te wijken van de principiële ontvangstmachtiging.

Tony VAN PARYS.
Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Yoeri VASTERSAVENTDS.

Nr. 16 VAN DE HEREN MAHOUX EN COLLIGNON

Art. 1/1 (nieuw)

In het voorgestelde hoofdstuk 2, een artikel 1/1 invoegen, luidende :

« In Boek I, Titel V, Hoofdstuk V van het Burgerlijk Wetboek wordt een artikel 202bis ingevoegd, luidende :

« Voor de toepassing van dit artikel worden als vader en moeder beschouwd, alle personen die mogelijk onderhoudsgeld verschuldigd kunnen zijn voor een kind. ».

Verantwoording

De terminologie die het Burgerlijk Wetboek gebruikt, is verouderd en stemt niet meer overeen met de wettelijke realiteit.

Het spreekt voor zich dat de onderhoudsplicht ten opzichte van kinderen uitsluitend beperken tot de vader en moeder van de kinderen geen zin meer heeft. Voortaan hebben koppels van hetzelfde geslacht de mogelijkheid een kind op te voeden en bijgevolg ieder volgens hun eigen middelen bij te dragen aan de onderhouds- en opvoedingskosten van het kind wanneer hun relatie eindigt. Dit gegeven dient dan ook in het Wetboek te worden opgenomen, zodat er geen enkele betwisting mogelijk is met betrekking tot de verplichting van de ouder om zijn kind te onderhouden, ongeacht zijn geslacht.

N° 15 DE M. VAN PARYS ET CONSORTS

Art. 4

Compléter l'article 203ter, alinéa 2, proposé par les mots «sauf lorsque le juge en décide autrement en raison de circonstances exceptionnelles propres à la cause.».

Justification

Dans son avis, le Conseil supérieur de la Justice indique que l'autorisation de percevoir ne peut pas être automatique, car il est possible en théorie que le débiteur d'aliments soit de bonne foi.

La signification à l'employeur de l'autorisation de percevoir pourrait entraîner des conséquences néfastes et disproportionnées pour le travailleur débiteur d'aliments.

C'est la raison pour laquelle le juge doit disposer d'une faculté d'appréciation lui permettant de déroger, dans des conditions exceptionnelles, à l'autorisation de percevoir de principe.

N° 16 DE MM. MAHOUX ET COLLIGNON

Art. 1/1 (nouveau)

Au chapitre 2 proposé, insérer un article 1/1 rédigé comme suit :

« Au Livre premier, Titre V, Chapitre V du Code civil, il est inséré un article 202bis rédigé comme suit :

« Pour l'application du présent chapitre, sont considérés comme père et mère toute personne susceptible d'être débiteur d'une contribution alimentaire au profit d'un enfant ».

Justification

La terminologie utilisée par le Code civil est obsolète et ne correspond plus aux réalités légales.

Il est évident que limiter les obligations alimentaires dues aux enfants aux seuls père et mère de ceux-ci n'a plus de sens. Des couples de même sexe ont désormais la possibilité d'élever un enfant et donc de contribuer chacun selon leurs moyens aux frais d'entretien et d'éducation de cet enfant lorsque leur couple prend fin. Il convient donc de traduire ce fait dans le Code, en sorte qu'aucune contestation ne soit possible quant à l'obligation qui est faite au parent d'entretenir son enfant, quel que soit son sexe.

Aangezien men in het Frans geen equivalent kan vinden voor de term «ouders» — de term «parent» verwijst in de zin van het Burgerlijk Wetboek immers naar een breder begrip dan hetgeen hier wordt bedoeld —, stellen de indieners van het amendement voor om hier te verwijzen naar het begrip personen die onderhoudsgeld verschuldigd zijn, teneinde alle mogelijke situaties te omvatten en zo in het belang van alle kinderen rechtszekerheid te garanderen.

Nr. 17 VAN DE HEREN VAN DEN DRIESSCHE EN VASTERSAVENDTS

Art. 14

Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

« §2. De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de commissie, die behalve uit een vertegenwoordiger van elk deelgebied dat betrokken is bij gezinszaken, uit een gelijk aantal leden van elk geslacht bestaat. ».

Verantwoording

Omdat heel wat administraties van de gemeenschappen en/of de gewesten knowhow hebben ontwikkeld in verband met de kostprijs van een kind (voorbeelden: Kind en Gezin voor participatie van de ouders in de opvang, de gewesten voor tegemoetkomingen bij gezinshulp, voor vergoedingen en premies inzake huisvesting, schoolkosten, openbaar vervoer, enz ...), is het wenselijk hen bij die commissie te betrekken. Omdat ze tevens de betrokken bevolkingen, hun levenswijze, hun gebruiken, de prijzen van huisvesting, de schommelingen in de kosten van levensonderhoud, en dus de financiële behoeften beter kennen, zullen ze door hun aanwezigheid in de commissie beter kunnen volgen wat een kind echt kost.

Pol VAN DEN DRIESSCHE.
Yoeri VASTERSAVENDTS.

Nr. 18 VAN MEVROUW FREMAULT EN DE HEER VASTERSAVENDTS

Art. 14

Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

« §2. De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de commissie die uit een gelijk aantal leden van elk geslacht bestaat. ».

Hij verzoekt elk deelgebied dat betrokken is bij gezinszaken, deel te nemen aan de werkzaamheden van die commissie. ».

À défaut de pouvoir trouver un équivalent français au terme «ouders», puisque le terme «parent» renvoie, au sens du Code civil, à une notion plus large que celle abordée ici, les auteurs de l'amendement proposent de se référer ici à la notion de débiteur de contributions alimentaires pour permettre de couvrir l'ensemble des situations possibles et garantir ainsi une sécurité juridique au nom de l'intérêt de l'ensemble des enfants.

Philippe MAHOUX.
Christophe COLLIGNON.

N° 17 DE MM. VAN DEN DRIESSCHE ET VASTERSAVENDTS

Art. 14

Remplacer le § 2 par ce qui suit :

« §2. Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de la commission qui, outre un représentant de chaque entité fédérée concernée par les matières familiales, compte un nombre égal membres de chaque sexe ».

Justification

De part le fait que de nombreuses administrations des communautés et/ou régions ont été amenés à développer un knowhow par rapport aux coûts de l'enfant (par exemple: Kind en Gezin pour participation des parents à l'accueil, les Régions pour les interventions relatives aux aides familiales, pour les indemnités et primes au logement, les coûts scolaires, le transport public etc.), il est souhaitable des les associer à cette commission. Étant donné leur connaissance également des populations concernées, de leur mode de vie, de leurs usages, des prix de l'habitat, des variations de coûts de la vie et donc des besoins en termes financiers leur présence dans la commission leur permettra plus facilement de suivre les évolutions réelles du coût de l'enfant.

N° 18 DE MME FREMAULT ET M. VASTERSAVENDTS

Art. 14

Remplacer le § 2 par ce qui suit :

« §2. Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de la commission qui compte un nombre égal de membres de chaque sexe. ».

Il invite chaque entité fédérée concernée par les matières familiales à participer aux travaux de ladite commission. ».

Verantwoording

Zie amendement nr. 17.

Justification

Cf. amendement n° 17.

Céline FREMAULT.
Yoeri VASTERSAVENDTS.